

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.629/2017/8.

A tanács tagjai: . Zanathy János
a tanács elnöke
. Magyarfalvi Katalin
előadó bíró
. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Hegedűs D. Andrea pártfogó ügyvéd

Az alperes: Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

20.M.3407/2016/9.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.M.3407/2016/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] Az alperes jogelődje a felperes részére 1999. október 3-tól - elhunyt szülője (édesapja) jogán, az életben lévő szülő rokkantságára tekintettel - árvaellátást állapított meg. Az alperes 2016. május 2-án határozatot hozott az árvaellátás 2016. február 1-jei hatállyal történő csökkentéséről, amelyben az ellátást a korábbi összeg 30%-ában, 35.145 forintban állapította meg. A határozat indokolása szerint a felperes életben lévő szülője - a rehabilitációs szakigazgatási szerv szakvéleménye szerint - 2016. január 20-tól nem minősül megváltozott munkaképességű személynek, ezért az ellátás mértékét a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 56. § (1) bekezdése és a Tny.

végrehajtásáról szóló 168/1997. (X.6.) Korm. rendelet (Tnyvhr.) 64/B. § (2) és (4) bekezdése alapján kellett meghatározni.

- [2] A másodfokú társadalombiztosítási szerv az elsőfokú határozatot akként változtatta meg, hogy a felperes a 30%-os mértékű árvaellátásra 2016. január 1-től jogosult. A határozat indokolása szerint a másodfokú szerv által beszerzett, az NRSZH másodfokon eljáró szakértői bizottsága szakvéleménye szerint a felperes életben lévő szülője (édesanyja) egészségi állapota 2015. december 3-tól 60%-os, annak alapján, a Tny. 4. § (1) bekezdés k) pontja értelmében nem minősül megváltozott munkaképességűnek, így az árvaellátást a megváltozott munkaképesség megszűnését követő hónap első napjától kellett 30%-os mértékűre csökkenteni.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra való kötelezését kérte arra hivatkozva, hogy az életben lévő szülője megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultsága tárgyában, egészségi állapota mértékével összefüggésben a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon peres eljárás van folyamatban. A felperes kérte az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését is, mivel a Tny. 4. § (1) bekezdés k) pontja és a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmtv.) 2. § (1) bekezdése a jogosultsághoz szükséges munkaképességi mértékeket eltérően, egymással ellentétesen szabályozza, ami az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe és XIX. cikk (1) bekezdésébe ütközik.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte határozata ténybeli és jogi indokai fenntartásával.

Az elsőfokú ítélet

- [5] A munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperes szülője és a Baranya Megyei Kormányhivatal között folyamatban volt társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben az 5.M.286/2016/8. számú, a keresetet elutasító jogerős ítéletben - a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleménye alapján - megállapította, hogy a felperes édesanyjának egészségi állapota 2015. december 3-tól 57%-os. A jelen perben kért ellátás szempontjából - a Tny. 56. § (1)-(2) bekezdése és a Tnyvhr. 64/B. § (2) bekezdése alapján - annak volt jelentősége, hogy a felperes édesanyja a Tny. 4. § (1) bekezdés k) pontja értelmében megváltozott munkaképességű személynek minősül-e. Mivel a felperes édesanyja 57%-os egészségi állapotára tekintettel nem minősül megváltozott munkaképességűnek, a felperest a Tny. 56. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű árvaellátás illeti meg, a határozatok ezért nem jogszabálysértők.

- [6] A bíróság szerint az ügy eldöntése szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy az Mmtv. 2. § (1) bekezdése a megváltozott munkaképességet a Tny. 4. § (1) bekezdés k) pontjától eltérően határozza meg, az, hogy a magyar jogrendszerben nincs egységes munkaképesség fogalom meghatározás, nem alaptörvény-ellenes. A felperes által megjelölt két ellátás különböző: a saját jogú ellátás (megváltozott munkaképességű személyek ellátása) és a hozzátartozói ellátás (árvaellátás) eltérő szabályozása „indokolt”; olyan ellentmondást, ami az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére alapot adna, a munkaügyi bíróság nem észlelt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet azért jogszabálysértő, mert a munkaügyi bíróság nem észlelte a Tny. 4. § (1) bekezdés k) pontja és az Mmtv. 2. § (1) bekezdése közötti, a jogosultsághoz szükséges egészségkárosodás eltérő mértékét illető ellentmondást. A fenti „jogszabályok más módon történő értékelése” ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével és XIX. cikk (1) bekezdésével, ami miatt a munkaügyi bíróságnak a Pp. 155/B. § (1) bekezdése alapján kezdeményeznie kellett volna az Alkotmánybíróság eljárását.
- [8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Érvelése szerint a hozzátartozói nyugellátások jogosultsági feltételeit szabályozó Tny. az Alapfogalmak alatti 4. § (1) bekezdés k) pontjában egyértelműen rendelkezik arról, hogy a Tny. alkalmazásában ki minősül megváltozott munkaképességű személynek. A Tny. tárgyi hatálya alá tartozó ellátásokra való jogosultság elbírálása során az Mmtv. rendelkezéseit nem kell alkalmazni, így a munkaügyi bíróság jogszabálysértés nélkül hozta meg határozatát.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [9] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [10] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának kizárólag abban a kérdésben kellett állást foglalnia, sérti-e az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését és XIX. cikk (1) bekezdését az, hogy a törvényhozó a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultságot és az árvaellátás mértékét eltérő egészségkárosodás/egészségi állapot alapulvételével szabályozta.
- [11] Az Mmtv. 2. § (1) bekezdése értelmében megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira - egyéb feltételek mellett - az a személy jogosult, akinek az egészségi állapota 60%-os vagy kisebb mértékű. A Tny. 56. § (1) bekezdése szerint az árvaellátás annak a nyugdíjnak a 30%-a, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A Tny. 56. § (2)

bekezdés alapján a nyugdíj 60%-a annak a gyermeknek jár árvaellátás címén, akinek a) mindkét szülője elhunyt, b) életben lévő szülője megváltozott munkaképességű. A Tny. 4. § (1) bekezdés k) pontja szerint a Tny. alkalmazásában megváltozott munkaképességűnek azt a személyt kell tekinteni, akinek az Mmtv-ben foglaltak szerint az egészségi állapota legfeljebb 50%-os. Az egészségi állapotot az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 1. pontja a következőképpen definiálja: az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait (a továbbiakban: egészségkárosodás) figyelembe véve meghatározott állapot.

- [12] Az Alaptörvény XIX. cikkét az Alkotmánybíróság a 40/2012. (XII.6.) AB határozatában részletesen értelmezte, amelynek során kimondta: az Alaptörvény szociális biztonságról szóló rendelkezése nem jogokról, hanem jellemzően állami kötelezettségekről és államcélokról rendelkezik. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország „törekszik” arra, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson, és „elősegíti” az időskori megélhetés biztosítását. Jogosultságról két esetben szól az Alaptörvény XIX. cikke, a (4) bekezdés „állami nyugdíjra való jogosultságot” említ, amelynek feltételeit törvény állapítja meg, az (1) bekezdés pedig az állampolgárok anyasága, betegsége, rokkantsága, özvegysége, árvasága és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélkülisége esetében garantálja a „törvényben meghatározott támogatásra” való jogosultságot.
- [13] Az árvaellátás, ahogyan arra az Alkotmánybíróság korábban több határozatában [17/2000. (V.26.) AB határozat, 170/2010. (IX.23.) AB határozat] rámutatott, jelenleg is, változatlanul a társadalombiztosítás rendszerében nyújtott nyugdíjbiztosítási hozzátartozói ellátásnak minősül, amelyet a biztosítottak társadalombiztosításban való részvételi kötelezettsége és a járulékfizetési kötelezettség teljesítése alapoz meg. A juttatás a rokoni (elsődlegesen szülő-gyermek) kapcsolaton alapul és kiemelten a szülő által megszerzett jogosultságra épül.
- [14] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése a támogatás nyújtására való állami kötelezettség tartalmát, terjedelmét nem határozza meg, az árvaság esetén járó támogatás feltételeinek meghatározását törvényi szabályozásra utalja. Ennek alapján a törvényhozó hatáskörébe tartozik, és - az Alaptörvény további rendelkezéseinek keretei között, azok sérelme nélkül - szabad mérlegelés tárgyát képezi az is, hogy az ellátás mértékének meghatározását milyen feltételekhez köti. Az a megoldás, hogy a törvényhozó az árvaellátás mértékének meghatározásakor eltérő mértékű egészségkárosodást/egészségi állapotot vett figyelembe, mint a megváltozott munkaképességű személyek ellátására való jogosultsága meghatározása során, alkotmányosan nem kifogásolható, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdéséből ugyanis nem vezethető le olyan követelmény, hogy a törvényhozó a betegség és az árvaság esetén nyújtott támogatásokat

azonos feltételekkel biztosítsa.

- [15] Az Alkotmánybíróság a diszkrimináció tilalmát értelmező korábbi döntéseiben foglaltakat - ahogyan arra számos határozatában [42/2012. (XII.20.) AB határozat, 23/2013. (IX.25.) AB határozat, stb.] rámutatott -, az Alaptörvény XV. cikke értelmezése során is irányadónak tekinti. Az Alkotmánybíróság egyenlőséggel kapcsolatos gyakorlata szerint az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz nem önkényes [21/1990. (X.4.) AB határozat,]. Nem tekinthető alkotmányellenes hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható - azonos csoportba tartozó - személyi körben lehetséges. Hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha a szabályozás lényeges eleme tekintetében nem azonos az alanyok elbírálása, jogaik és kötelezettségeik meghatározása. Nem lehet viszont hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket [8/2000. (III.31.) AB határozat, 1/2013. (I.7.) AB határozat, stb.].
- [16] A felperes által megjelölt két ellátási forma eltérő helyzeten (betegségen, illetve árvaságon) alapul, az előbbi ellátást az állam saját jogon, az utóbbit a hozzátartozó jogán nyújtja. A kifogásolt eltérés nem azonos szabályozási koncepción belül áll fenn, a törvényhozó az eltérő (60%, illetve 50%) egészségi állapot mértékeket különböző típusú ellátások szabályozásában alkalmazta, azon belül is az előbbinél a jogosultsághoz, az utóbbinál a mérték meghatározásánál vette figyelembe. A fentiek alapján a felperes által megjelölt személyek a szabályozás szempontjából nem tekinthetők azonos csoportba tartozó, egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyoknak, így a kifogásolt különbségtétel nem ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével.
- [17] A Kúria a fent kifejtettek alapján mellőzte az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését és a jogerős ítéletet - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megtérítését nem kérte, ezért a Kúria a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján e tárgyban mellőzte a határozathozatalt.
- [19] A Kúria a pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjáról a 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-a, a felülvizsgálati eljárás illetékéről a Tny. 81. §-a alapján határozott.
- [20] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

- . Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő